

Universitätsbibliothek Paderborn

**Tractatvs De Institvtione Sacerdotum, qui sub Episcopis
animatorum curam gerunt, quo ad mores eorum & reliquam
vitam**

Soto, Pedro de

Louanij, 1562

Tractatvs Brevis Domini Bonaventurae: de modo se praeparandi ad
celebrandum missam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30247

TRACTA²

TUS BREVI S DOMINI
 Bonauenture; de modo se præparandi ad celebrandum missam.

Dominus honore glo
 riose ac indiui
 duc trinitatis;
 & excellentissimi sacramen
 ti: scilicet cor
 poris & sangu
 nis preciosi Iesu Christi describā
 tibi formam per quam poteris le
 uiter manuduci ad cōtemplatio
 nēm tanti mysterij: ac congrue
 disponi ad eius perceptionem.
 Quam non raptim strepitū ver
 borum legere; sed eius sensum ef
 ficaciter cordi imprimere debes
 ex intimo affectu singula queq;
 vel in toto, vel in parte prout so
 nāt, sollicite ruminare . Primo ac
 cez

327. DE MOD. SE PREP.

cedendo ad mensam coelestis con
z. Cor. xi uiuij; iuxta apostolum: probate,
ipsum & diligenter examina: cū
quanta fide & quanta charitate:
in quali proposito: & propter
quid accedit. Attende igitur hęc
quatuor singula per se.

QVAM FIDEM DEBET
habere sacerdos circa veritas
tem & essentiam huius
sanctissimi sacra
menti.

 Gitur primò vide quam
fidem debes habere cir
ca hoc sacramentū. Cres
dere enim firmiter de
bes, & nullatenus dubitare secun
dum quòd docet fides catholica,
quòd in hora expressionis vers
borum Christi, panis materialis
& visibilis adueniente mirifico
& coelesti pane velut creatori ho
norem deferens, locum suum: sci
licet visibilem specie accidentiū
pro ministerio ac sacramentali
seruitio relinquit: quo desinēte
esse, miro & inestabili modo in
eos

eodem instanti ista sub illis acci-
dentiibus veraciter existunt. Pris-
mo illa purissima Christi caro &
sacrum corpus: quod fabricante
spiritus sancto fuit tractum de vte-
ro gloriose virginis marie: appé-
sum in cruce: positum in sepul-
chro: & glorificatum in coelo.
Secundo quia caro non viuit si-
ne sanguine: ideo & necessarius
est ille sanguis preciosus: qui fe-
liciter emanauit in cruce pro mun-
di salute. Tertio cum non sit ve-
rus homo absque anima ratio-
nali: propterea est ibi illa anima
Christi gloria: excedens in gra-
tia & gloria omnem virtutem, glo-
riam & potestatem: in qua repo-
siti sunt omnes thesauri diuinæ sa-
pientie. Quartò quia Christ⁹ est
ver⁹ deus & ver⁹ homo, ideo co-
sequēter ibi est Deus in sua maie-
state gloriosus. Hęc oīa quatuor
simul & singula tota simul sub
specieb⁹ panis & vini pfecte cōti-
netur: nō min⁹ in calice q̄ in hos-
tia: nec min⁹ in hostia q̄ in calice

Nec

329. DE MOD. SE PRÉPAR.

Nec in uno defectus suppletur alterius: sed in ambobus innuitur mysterium de quo est gradis sermo. Sufficit autem credere verū Deum & hominem sub utraque cōtinēti specie: cui & assistit angelorum frequentia, & sanctorū presentia. Vide quām pulchre Christus sub his duabus speciebus tantum continetur. Primo: quia panis & vinum optimū sunt nutrimentum totius hominis. Nam panis nutrit corpus sive carnem: & vinum transit in sanguinem: qui est sedes animæ. Secundō: quia usus eorum communior & principalius est ac mundior, & minus fastidiosus habetur: ideo puritas refectionis spiritualis optimè per istas significatur. Tertio: quia optimè figurant corpus & sanguinem. Nam panis significat corpus illud trituratum, molitū & passum: in passionibus decoctum: & assum igne diuini amoris in camino & ara crucis. Vinum vero significat sanguinem qui de

vua

AD
vua scili
torcular
pulchre
misticū
ex mult
ad vitā:
racemis
referend
ergo acc
vacilles.
nutentās
argumen
nibus hu
modo i
quondam
dam disc
Sed subi
mentem
tantis te
Quid en
sacramen
sto tam e
postolis
trib' ortu
annorum
que cer
digij &

vua scilicet Christi corpore est in torculari crucis pressus. Quarto: pulchre signi ficat corpus Christi mysticū: scilicet ecclesiā collectā ex multis fidelibus predestinatis ad vitā: sicut ex multis granis & racemis conficitur panis & vinū, referendo singula singulis. Cū ergo accedis, caue ne dubitando vacilles, & tanquam coecus manutentās baculo arūdineo: scilicet argumentis naturalibus & rationib⁹ humanis querendo quomodo ista fieri possunt: sicut quondam iudei litigabāt, & quidam discipuli abierūt retrorsum. Sed subijce te ipsum: & captiuamentem tuam sub iugo fidei: quā tantis testibus roboratā vides. Quid enim dubitationis de hoc sacramento remanet, quod à Christo tam expressè traditum: ab apostolis predicatum: à sanctis patrib⁹ orthodoxis, tot centenarijs annorum frequentatum: tantisque ceremonijs et miraculis: prodigijs & obseruantijs: quasi testimo.

331. DE MO. SE PREPARANDI.

AD

monijs palpabilibus confirmatū
vides. Tolle hoc sacramētum ab
ecclesia, & quid erit in mundo ni
si error & infidelitas: & populus
Christianus quasi grex porcorū
dispersus, & idolatrię deditus: si
cūt expressē patet in ceteris infi
delibus. Sed per hoc stat ecclesia:
roboratur fides: viget christiana
religio & diuinus cultus. Vnde
inquit Christus: Ecce ego vobis
cum sum usque ad consumma
tionem seculi: scilicet in hoc pre
cioso sacramento. Postea etiā no
tare debes quod sic decuit corp
velatum nobis dari. Quid enim
valeret fides tua, si Christ⁹ in pro
pria forma tibi visibilis appa
ret? Certè coactus eum adorares.
Aut quomodo carnales oculi tā
tam gloriam ferre possent? Quis
vero insipiens dicat, ut carnem
crudam vel hominis cruentum in
sua propria forma comedere vel
bibere possit? Recedat ergo oīs
dubitatio: quia sicut oīm diuinis
tas in utero virginis latuit; & si
lius

li⁹ Dei su
nevisibil
rificata h
iuncta su
ti vnit,
sic appar
prosit.

C V M
sito &
cer

tię do mi
intus alid
la in mer
fendi po
sanctus sa
rediens i
tuę men
la ab ine

NDI.

AD CELEB. MIS.

333.

li⁹ Dei sub humanę carnis velami
nevisibilis mūdo apparuit: sic glo-
rificata humanitas diuinitati cō-
iuncta sub forma panis : diuinita-
ti vñita, latet, vt nobis mortalib⁹
sic apparere possit vt fides nobis
profit.

C V M Q V A L I P R O P O ⁊
sito & dispositione debet sa-
cerdos accedere ad tanc-
tum sacramenta
tum.

SEcūdō proba te ipsum
cū quali proposito &
dispositione accedis: di-
scute & reuolue cōsciē-
tię do mum: & vide ne fortè sit
intus aliqua turpitudo vel macu-
la in mente vel in carne qua of-
fendi possint oculi eius qui est
sanctus sanctorum. Primo ergo
rediens introrsus ad iniquitatem
tuę mentis, considera quanta ma-
la ab ineunte etate commisisti:
quān-

Sap. I.

quāta bona neglexisti: quām breuis vita : quām incerta mors: quām lubrica & periculosa vita huius temporis: maxima autem poena infernalis: ne fortè (quod absit) post prēcedentem confessionem & poenitentiam aliquod sit in te mortale peccatum, vel peccandi propositum, vnde mortua sit misera anima tua: ac per hoc à radice Christi & Ecclesie abscisa: quia ille viuificus panis & diuinus cibus non patrat influxum vitę: nec in nutrimentum abscisis membris & mortuis (teste scriptura dicente) In animā maleuolam non introibit sapientia: nec habitabit in corpore subdito peccatis. Vnde à talib⁹ sumitur sacramētum, & non res sacra menti Iesu Christi: gratia & diuinitas charitatis eius. Comeditur gustu, sed non reficit spiritum. Vadit ad ventrem, sed nō intrat mentem. Deglutitur tanquam à brutō sine sui lesione: & non visuificat animam, nec incorporat eam

eam sibi, neque vnit: sed potius
nausea compellēte talē ipse Christus euomit velut cadauer putris
dum bestijs & auibus deuorantur: cūm scilicet infoelicem animam tradit sathanæ cruciandā:
sicut denique de Iuda scriptū est.
Quoniam post bucellam introiuit in eum sathanas. Quapropter si talibus sis laqueatus: caue ne pro aliqua causa vel necessitate absque debita cōtritione: et proposito poenitendi: & confessioē præmissa accedere ad altare præsumas. Quia horrendum est incidere in manu Dei viuentis. Sed heu quot sunt hodie sacerdotes miseri, & suæ salutis improuidi: qui Christi corpus in altare velut carnes pecudum manducant: & inuoluti ac contaminati abominationibus, de quibus dicere fas non est: sceleratis manib⁹, & pollutis labijs contingere non veretur & osculari filium Dei & marię virginis. Verūm si hoc sacrificium suscipit deus: audeo dicere men

Ioan. 13.

mendax est reputandus & socius peccatorum. Insuper (quod deuterius est) ad tantam peruerterunt temporibus istis peruersitatem & stultitiam quandam, ut putent infelicissimi sua scelera & immunitias peccatorum , que quotidie operantur, & iterare proponunt, absque poenitentia & confessione per sacram cōmunionē quotidiane celebrantes expiare. Tales nō sunt sacerdotes, sed sacrilegi: non Christiani sed hæretici. Profecto si fidem rectam haberent: aut pecare timerent: aut à celebratione cessarent . Secundo non solū mentis, sed & corporis est munditia attendēda: ideo caue ne immundus accedas. Nec tantum disco de immunitia voluntaria que mortalis est: sed etiam de nocturna , siue casuali macula que impedit celebrationem, vbi non est magna necessitas, vel iussio præcepti. Vbi ergo prædictę interuenient maculę in quibus non deseris occasionem vel causam per

præ

præcedentē concupiscentiam vel
inordinatam crapulam : neq; ses-
cuta est notabilis mentis inquina-
tio per reminiscentiam vel illu-
sionem fantasmaticam carnaliū:
credo quod accedere possis , sal-
vo meliori iudicio : maximè si
singularis deuotio ratione solen-
nitas vel alterius te traheret ad
celebrandum. Custodire etiam
debes pudicitiam manuum quā-
tum potes: & omniū membrorū
tuorum puritatem. Vnde tibi cō-
sulo, vt præ ceteris hominibus o-
mni tempore: maximè dū missa
celebratur, caueas ab omni tactu
nō solū turpi & immūdo qui fit
sine peccato, sed etiam à quolibet
indecēti & inqnatuo , & te totū
recolligas, vt nec act⁹ nec cogita-
tio ad aliquid aliud disp̄gatur. Et
insuper curā habeas diligentē de-
mūdicia & nitore paramētorū al-
taris, & facrorū vasorū : vt cū o-
mni honore & diligentia tractes-
tur ille q; est angelis & archāge-
lis tremendus & honorandus.

Cum=

CVM QVANTA C H A R I^t
 tate & quanto feroore debet quis
 accedere ad hoc sanctissi
 mum sacramen^t
 tum.

ER TIO proba teipsum ex quanta charitate, & quali feroore accedes. Non solūm enim mortalia, sed etiam venialia peccata per negligentiam & ocium multiplicata: & etiam per inconsiderationem: ac per indistinctiōem dissolutę vitę & malę consuetudinis: licet non occidant animam, tamen plerumque redidunt hominem tepidum, graue, obnubilatum & indispositum, ac ineptum ad celebrandum: nisi dī. Eti pulueres & stipule venialium per afflatum spiritus & flāmam charitatis ventilentur & cōsumantur: ex ardescente igne cordis ex consideratione proprię volūtatis. Ideo caue ne nimis tepidus & inordinatus accedas: sed vene

rāpi

A.

AD CÉLEB. MIS.

338.

ranter , circunspecte & consider
ranter: vnde Apostolus . Iudiciū
sibi manducat , etc . Quod aper-
tius insinuat cùm subdit: ideo in-
ter vos multi imbecilles : supple,
per fidei inconstantiam : & infir-
mi, scilicet graui peccato: & mor-
bo sauciati : & dormiunt multi
per torporem & desidiam . O
quām graues angustię me vndis-
que affligentes: accedere indignè,
horrendum iudicium: non acces-
dere ex notabili negligentia vel
contemptu,damnable culpā. Nā
cùm sacerdos est absque mortali
peccato , & in proposito bono,
non habens legitimū impedie-
mentum ; & non ex reuerentia,
sed ex negligētia celebrare omis-
tit: tunc quantum in se est priuat
trinitatem laude & gloria: & an-
gelos lātitia: peccatores venia:iu-
stos subsidio & gratia : in purga-
torio existentes refrigerio; ecclē-
siam Christi spirituali, & seipsum
medicinali remedio contra infir-
mitates & quotidiana peccata.

P Quia

Quia(sicut dicit Amb.) quoties-
cunque effunditur corpus Chri-
sti , in remissionem peccatorum
effunditur. Debeo enim semper
illū accipere, ut mihi semper pec-
cata dimittantur. Qui semper pec-
co , debeo semper habere medi-
cinam. Item priuat se talis omni-
bus bonis prouenientibus ex sa-
cra communione : quæ sunt pec-
catorum remissio , somnis miti-
gatio , mentis illuminatio , inter-
rior refectio , Christi , & corporis
eius mystici incorporatio , virtus
tum roboratio , contra diabolum
armatio , fidei certitudo , eleuatio
spei , excitatio charitatis , augmen-
tatio deuotionis , & communica-
tio angelorum. Item non cōplet
sibi iniunctum magnæ dignitatis
obsequium ; nec officium exercet
debitæ seruitutis Dei . Et tamen
scriptum est , Maledictus homo
qui opus Dei facit negligenter.
Item contemnit Dei præceptum
de obseruatione huius sacra-
menti. Item Christus couinatur:

Nisi

A D
Nisi mād
ijcit viat
nis : exp
quia nissi
poris Ch
tæ , effic
brum , qu
mentum
quantum
cultum , d
tam , sicc
Dei; vnd
dus est sci
& in itin
peditus : &
extermin
pulo suo:
tulit dñō
quantum
exercitiū
rum cont
flammam
torporem
inueniari
charisma
vis acce
considera

Hic. 48.

Nisi māduaueritis. &c. Item ab-
iicit viaticum suæ peregrinatio-
nis: exponēs se periculis mortis:
quia nisi receperit alimentū cor-
poris Christi, & vegetationē vi-
tæ, efficitur sicut aridum mem-
brum, quod nō transmittit nutri-
mentum corporale sibi. Ultimò
quantum in se est, euacuat diuinū
cultum, & latriam creatori debi-
tam, sicut ingratus de beneficijs
Dei: vnde Num. 9.c. Si quis mun-
dus est scilicet à mortali peccato,
& in itinere nō fuit, siue aliter im-
peditus: & tamen nō facit Phase,
exterminabitur anima illa de po-
pulo suo: quia sacrificium nō ob-
tulit dñs in tempore suo. Ergo
quantum potes toto conatu per
exercitiū boni operis lachryma-
rum contritionem & deuotionis
flammam expelle à te omnem
torporem & negligentiam, ne
inueniaris respuere tantorum
charismatum dona. Si autem
vis accendi ad amorem Dei,
considera tota mente ista duo.

P ij Primo

Primo illius summæ charitatis incendium: quo summa bonitas pro te foetido vermiculo tam patienter sustinuit crucis opprobrium. Secundo illius notabilissimi corporis cibationem dulcissimam, ac sanguinis potionem: ideo attendas illam beatam mortem, dis cutiens causam. Causa autem non fuit nisi necessitas nostræ redemptionis. Omnis autem lex propter Iesæ maiestatis offendit, iudicat offendit reum mortis. Huius rei causa cum peccatis exigentibus essemus rei mortis, pro recompensatione tanti debiti: miserans deus humanæ misericordiæ: & parcens nostræ morti prouidit & concessit prioribus pro hominum morte cedem animalium fieri; & offerri sibi sacrificia placationis, & hostias: ut quotiens quis peccaret, totiens esset pro eo necessarium, hostiam immolare: quæ omnia erant figuræ & umbræ: donec Christus caput humani generis mitteretur, viua & rationabilis

lis

lis hostia & absque peccato, qui
pro omnib⁹ hominibus seipsum
pro omnium hominum amore
offerret ad mortem prō nostræ
mortis redemptione. Sed quia
non debuit pluries mori, ideo
quod illa vna mors satisfecit pro
omnibus peccatis factis & fiendis:
ideo suffecit, quod illam hostiam
sui corporis quondam pro nobis
semel immolatam: moriens relin-
queret quotidie à nobis pro refi-
duis delictorum mysticè offeren-
dam deo patri pro commutatio-
ne nostræ mortis: cui sum⁹ quo-
tidie obnoxij per peccatum: vñ-
de August. Iteratur quotidie hęc
oblatio, licet Christus semel pas-
sus sit pro nobis: quia quotidie
peccam⁹ peccatis, sine quib⁹ mor-
talis infirmitas viuere nō potest.
Et quia quotidie labimur, quoti-
die Christus pro nobis immola-
tur mysticè. Propter hoc quic-
quid agitur in missa, & omnes or-
nat⁹ & cærimonię nihil aliud re-
presentat, nisi Christi passionem.

P. iij. Ob

AD

343. DE MOD. SE PRE PA.

Ob hoc super omnia est necessaria in missa mortis Christi memoria. Vnde ipse Christus Matthaei 26. Hoc facite in meam commemorationem. Et Apostolus ad Corinthios 11. Quotienscumque manducabitis panem, & calicem bibetis, mortem domini annuntiabitis donec veniat: scilicet ad iudicium. Cum ergo accedis, dic ex toto corde, Ecce coelestis pater recolens illam mortem unigeniti tui, offero tibi hostiam hanc, quam ipse tibi obtulit pro mea, & totius mundi salute. Ecce ad altare tuæ maiestatis transnihil oblationem viuam: quam tu in miseratione multa misisti ad altare crucis pro nobis immolandam. Recordare illius sacrosancti sudoris quasi guttæ sanguinis decurrentis in terram. Respicce illam virgineam carnem verbibus crudeliter flagellatam; sanguine cruentatam, spinis perforatam, clavis confixam, lancea vulneratam. Illa ergo pietas quæ si-

lium

A.

AD CELEBR. MISSAM.

344

lium tuum traxit & vicit , vt in
statera crucis totius mundi pec-
cata librares : ipsa te cogat pater
misereri nobis miseris . Respice,
obsecro, non nostra peccata , sed
in faciem Christi tui . Non enim
in iustificationibus nostris pro-
sternimus preces ante faciem tu-
am , sed in multitudine misera-
tionum tuarum . Secundò si vis
ad amorem accendi , & inflam-
mari , considera illius sacri corpo-
ris cibationem dulcissimam : &
vide quā bonus & suavis est spi-
ritus eius in nobis , quā con-
grua & utilia prouidit pater no-
ster coelestis viuificantia elemen-
ta . Quia enim rationalis creatura
ad hoc facta est , vt sit capax &
particeps bonitatis Dei , ex hac
participatione viuere , & ad bea-
tū esse peruenire debet , sine qua
ad nihilum tendit ex se , & ad
mortem sempiternam , nisi per
cibum viuificantē iugiter vege-
tur ex participatiōe diuinæ virtu-
tis & gloriæ , quā participationē

P. iiiij ideo

345. DE MODO SE PREPAR.

ideo comedionem voco: quia si-
cū corp' animalis per cibum vi-
uificatur, calefit & impinguatur:
sic anima rationalis per spiritum
Christi: quo frui debet pleno af-
fectu & intellectu, nutritur, vege-
tatur, inflāmatur & viuificatur.
Et sicut angeli in patria pleno
haustu bibunt de perenni & vi-
uo fonte luminis, & satiantur ab
ubertate domus dei: sic sapientia
eterna prouidit, ut rationales ani-
mas hominum quas tam carē re-
demit, & per gratiam magnifica-
uit, ac effecit similes angelis dei:
cibaret illo pane, quo angeli nu-
triuntur: sine quo nec illi nec isti
vivere possunt: Et hoc per aliquē
modum cōuenientem nobis par-
uulis: quia impossibile est nobis
comedere, cum isto mortali cor-
pore illum panem vitæ in solidis
tate proprię formę: scilicet diuis-
nitatis. Ideo ut comedibilem no-
bis panem pr̄beret sub forma cō-
uenientiori: scilicet panis & vini
corporalis, nobis dedit, propter
con-

AD CÉLEBRA. MISSAM. 140.

conuenientem similitudinem panis ad panem, & refectiōis ad refectionem: ut sicut angelos viuentes spiritus cibat verbo incarnato: sic mortuos homines in carne viuentes, cibat verbo incarnato in sacramento suscepto. Unde dictum est. Panem angelorū manducauit homo. Et ego sum panis viuus, qui de coelo descēdi. Item nota, sicut est cura deo de corpore animalis cuiuscunque, prouidere illi cibum conuenientem: sic cura est eidem de nutrimento sui corporis mystici quod est ecclesia: cuius filius Dei est caput: nec aliud vegetari & vivere debet quam à capite suo: sed omnia membra sua vnta, & sibi inuicem coherentia in Christo capite ipsius spiritu & amore nutritur per hoc sacramentum unitatis & pacis. Ac per hoc sicut non est vita corporis absque incorporatione cibi conuenientis: sic animę rationalis nō est vita spiritualis sine incorporatiōe

P V &

Ioā.6.

& in uisceratione huius cibi spiritu-
tualis sibi conuenientis. Vnde
inquit Christus , Qui manducat
me, viuit propter me. Hæc est dif-
ferencia inter cibum spiritualem
& corporalem: quia ibi cibus co-
mestus transit in substantiam &
nutrimentum comedentis, hic ve-
rò comedens incorporatur Chris-
to , & transit in unitatem & as-
morem spiritus Christi. Ideo fuit
dictum Augustino: Non ego mu-
tabor in te,, sed tu mutaberis in
me . i . in mei similitudinem; scis
licet bonitatem, sanctitatem &c.
sicut ignis carbonem in sui simi-
litudinem conuertit.

QUALITER DEBET SA-
cerdos se post hæc disponere &
preparare: & in prepa-
rando se ha-
bere.

Vario & ultimo pro-
ba te ipsum : propter
quid vel ob quam cau-
sam accedis: & hic
dirige aciem mentis tuæ ad duo
princi

principaliter; scilicet ad perum
affectum & desiderium sanctum;
secundò ad debitam intentio-
nem et propositum necessarium.
Primo vide quid desideres, & ca-
ue ne forte propter auaritiam,
aut timorem, aut vanam gloria-
m, aut consuetudinem, vel ali-
cuius mundanæ complacentiæ,
aut temporalis fauoris causam
accedas. Sicut multi diebus istis
accipiunt ad suam perditionem,
quod datur ad salutem. Vg., vg.,
domine Deus quanti hodie infel-
lices ad sacros ordines, & diuina
mysteria accedunt: non coele-
stem panem, sed terrenum: non
spiritum, sed lucrum quaerentes:
non Dei honorem, sed suam am-
bitiōnē: nō animarū salutem, sed
quaestū pecuniarū: nō Christo ser-
uire mūdo corde et corpore in fu-
is mysterijs, sed delitiari, ditari, su-
pbire, luxuriari de patrimonio
Christi, & eleemos. populi: ac ec-
clesiast. dignitates abīedo multis
litigijs & symonijs: potius rapiūt
quam

quām assequantur: non vocati à Deo, sed impulsi à diabolo. Tu autem homo Dei dirige vota tua & desideria ad Deū: & vide quibus affectionibus & desiderijs trahi debeas ad sacra mysteria celebra. Primo trahat te conscientia & remorsus delictorum, spernantē per sacramētum quasi per hostiam placationis ab omni peccato purgari. Secundo tuę infirmitatis virtus atq; salus, vt eum quasi medicum ad te voces, per quem ab omni infirmitate cures. Tertio pressura alicuius tribulationis: vt per eum qui oīa potest, ab omni aduersitate citius libereris. Quartō desiderium alicuius gratię spiritualis beneficij impetrandi: vt per eum cui patet nihil negare potest, obtineas. Quintō gratiarum actio pro omnib; beneficijs spiritualib; & temporalibus tibi, & alijs impēsis, cū nihil habeam⁹ deo retribuere pro oīb; quę tribuit nobis, aliud q̄ causam salutaris accipere, & sacrificare

care ho
stum: S
sio pro
viuoru
nihil eff
sti sang
peccato
& sanct
melius,
sanctos
dare, q
taliter L
Octau
eam ad
tionem
teipso e
ctaris.
gendę c
gmēturi
tum: qu
tem co
stificati
ris Don
ideo di
gratia.
fluēta s
bus san

care hostiam laudis .i. Iesum Christum. Sexto charitas & compas-
sio proximorum ,cum pro salute
viuorum & requie defunctorum
nihil efficacius valeat ,quam Christi
sanguis effusus in remissionem
peccatorum . Septimo laus Dei
& sanctorum,cum non habeamus
melius ,quo possimus Deum &
sanctos suos pro sua dignitate lau-
dare ,quam Christum sacramen-
taliter Deo patri immolare.

Octauo Dei amor & dilectio ,ut
eam ad te inuites ,& per misera-
tionem spiritualis refectionis in
teipso eum delectabiliter ample-
ctaris . Non sitis & desiderium au-
gendę charitatis Christi per au-
gmetum gratiarum & charisma-
tum:quia hoc sacramentum fon-
tem continet gratiarum & san-
ctificationem:& authorem salu-
ris Dominum Iesum Christum,
ideo dicitur eucharistia . i . bona
gratia . Cetera vero sacramenta
flueta sunt & riuiuli gratiarum qui-
bus sanctificamur Christo ,ardor
&

& suspiriuni, quo totis viscetibus
virtute huius excessuæ charita-
tis, & dulcissimæ refectionis cu-
pias sanctificari ab omni inquina-
mento carnis & spiritus, & eripi
ab omnibus periculis et tenta-
tionibus, ac inseparabiliter vniri
Christo saluatori & conseruato-
ri in amore suo. Vnde inquit
Christus, Ioan. 16. Pater quos de-
disti mihi, volo ut ubi sum ego,
illic sint mecum, & sint vnum si-
cut et nos vnum sumus. Secundò
dirige mentem & debitam inten-
tionem ac propositum circa ea
quæ agere debes, scilicet Deum
per latriam colere. Cultus autem
latriæ soli Deo debetur, & est ho-
nor impensus summo creatori
ex debito seruitutis, quo obliga-
mur nō solum nostra, sed & nos-
ipsos impendere pro suo honore
etiam morti, si expedierit, in re-
cognitionem suorum beneficio-
rum, & suæ immensæ bonitatis
nobis ostensæ: & hoc corde con-
trito, & humiliato corpore, & to-

to affec-
signis p-
maiestat-
muneri-
rentes:
stram &
quam i-
quem
omne
bonoru-
secundi-
sue suæ
sanctis
uotio, c-
est cult-
gatio &
Deū ad
reuerer-
pter De
hibetur
immensi-
ri. Prin-
nipotē
pleniss-
uare, es
enim
peccati

to affectu & habitu, gestibus &
signis prosternentes nos ante suę
maiestatis oculos, & sacrificijs &
muneribus conuenerantes, refes-
rentes ad ipsum omnem spē no-
stram & desiderium nostrū tan-
quam in finem ultimum; propter
quem omnia expectantes ab eo
omne meritum & retributionē
bonorum nostrorum & malorū
secundum retributionem iustitię
suę sicut beneplaciti. Alijs autē
sanctis perhibetur honor & de-
uotio, quæ vocatur dulia, quę nō
est cultus nec adoratio, sed subro-
gatio & inuocatio, vt sint apud
Deū aduocati pro nobis: & oīs
reuerētia quæ eis impēditur, pro-
pter Deum cui sunt cōiuncti ex-
hibetur. De⁹ aut̄ debet à nobis in
immēlū timeri, honorari, & ama-
ri. Primo ex cōsideratiōe suę om-
nipotētię & iustitię qua nos iure
plenissimo dānare potest et sal-
uare, est summē timēd⁹. Ex hoc
enim timore oritur dolor de
peccatis: pudor: suspiria: lachry-
mæ:

353. DE MOD. SE PREPARA.

AD

missiones pectoris : supplications : ieiunia : disciplinæ, peregrinationes: & cetera huiusmodi. Secundò ex consideratiōe suę sapiētiæ, & maiestatis, summè est honorandus. Ex hoc nāque honore oritur veneratio , genuflexiones , incuruationes , prostrationes, orationes, purificationes, consecrationes , munditia sacrorum vasorum , & paramentorum ornatus & decor : festivitatis : celebritates, solennitates, lus minariū, cantus, psalmodiæ hymnorū, lectionum , & huiusmodi. Tertiò ex consideratione bonitatis & clementiæ est infinitè amādus. Ex hoc autem amore oriuntur gratiarū actiōes, laudes, hymni, benedictiōes, vota sancta, intētiones, & huiusmodi. Itē intēdere debes, vt ex frequētia diuini cultus nomen dei sanctificetur in nobis, & à nobis per sanctitatē vitæ glorificetur in mūdo, & crescat i orbe cult⁹ & honor dei vt cognoscat totus mundus nos esse cleris

cos

cos vni
Iesu Chri
bes Chri
vt supra
dere deb
re, vt pre
papa, car
générali
clesiæ: p
risque ne
duis, orp
uis, afflic
pro omni
paganis,
cōuertan
tæ ecclie
ciali orar
ris scilice
neis, amic
recommi
rantibus.
teipso. V
rum fidei
vel odiu
ticeps tan
peccas ,
mysteria

cos vnius veri Dei, & saluatoris Iesu Christi. Secundò intēdere debes Christi mortem memorare, vt supra dictum est. Tertiò intensere debes totam ecclesiam iuuare, vt proponas Deum orare pro papa, cardinalibus, patriarchis: & generaliter pro omni gradu ecclesiæ: pro régibus, ducibus, cæterisque nobilibus, virginibus, viuis, orphanis, peregrinis, captiuis, afflictis, debilibus, infirmis. Et pro omni populo dei: etiam pro paganis, scismaticis, hæreticis ut cōuertantur ad Deū verū, & sanctæ ecclesiæ vnitatem. Item in speciali orare debes pro aliquib⁹ charis scilicet parentibus, consanguineis, amicis, benefactoribus, & tibi recommissis, ac in tua oratiōe sperantibus. Item singularissimè pro teipso. Vnde si aliquē prædictorum fidelium propter rancorem vel odium excludis, vt nō sit particeps tanti beneficij, mortaliter peccas, agens cum odio diuina mysteria.

Qua

QUALITER SACERdos debet se post hæc disponere
& præparare: & in celebrādo se habere.

Postquam ex ruminatōne prædictorum in meditatione sua exar-
descit ignis in corde tuo, euōme & purga feces peccatorum tuorum spiritu contrito & humiliato, memorans quanta commisisti verbo & opere ac cogitatione, quanta bona omisiſſi, quæ debuisti facere, & potuisti: & vadens ad spiritualem meditacum & patrem, dic peccata tua, non communī & generali confessione, vt quidam duri cordis facere non verentur: palliātes folijs communium verborum in sua generali cōfessione enormia peccata, & absque verecundia & dolore taliter proferentes, vt etiā in plateis possent taliter absque rubore publicè confiteri. Hæc non est confessio, sed sub-

risio

risio & derisio ac deceptio: quia
si vis sanari, aperi vulnera tua, &
de profundo corde dic clare &
aperte omnia quæ post præce-
dentem confessionem commisi-
sti. Nendum opera, sed cogitatio-
nes peruersas, quarum delecta-
tio mentem maculauit, non so-
lum mortalia, sed venialia grauia
quæ conscientiam mordent &
laedunt. Cætera vero per modum
generalem breuiter & clare ex-
prime. Deinde peracta poenit-
tentia tibi iniuncta, decanta cum
deuotiōe illos quinque psalmos:
Quam dilecta, & cetera, cum suis
versiculis & orationibus. Dicas
etiam si tempus suppetit oratio-
nē illā. Sūme sacerdos, quæ efficax
& deuota est. Postea procedēs ad
altare recollige Christū euntē ad
crucē, & fige cor tuū ad ea quæ in
passiōe gesta sūt. Legas clare et di-
stictē ea q̄ legēda sūt, nō multipli-
cādo multiplices collecta nec alia
legēda ex deuotione vel proprio
arbitrio aliter quam à sanctis pa-
triis

tribus institutum est. Cū autē peruereris ad sanctum canonem, recollige mentem, ne per diuersa vagetur: & appone diligentiam magnam in signis & actibus, & maiorem in verbis, maximā vero in intentione. Primo propter continentiam tam præciosi corporis. Secundo propter continentiam diuinitatis immensæ. Item in Memeto tam pro viuis quam defunctis non sit cū voce & verbis recommendatio, sed tantum mente discurre per quasdam personas magis intimas, & ceteras recollige sub cōpendio: referens intentionem ad oēs pro quib⁹ anteora orasti, siue orare promissisti. Dū peruereris ad Qui pridie: dirige mentem & intentionem ad faciendum illud, quod intellexit Christ⁹ in sua coena: & q̄ intendit sancta mater ecclesia. In cōione aut̄ paulisper subsiste, & dic, non lingua aut labijs: sed corde tacito, Dñe Iesu Christe rex gloriæ: qui tua ineffabili benignitate permit

tis

tis te à me indignissimo peccato-
re tractari: præsertim ut præsumā
te dominum omnium mittere in
latrinam siue cisternam foetidam
corporis mei. Ut quid me fecisti:
ut tibi hanc iniuriam execrandam
facerem? Mille anni lachrymarū
& poenitentiæ non sufficerent ad
tam nobile sacramentum dignè
semel percipiendum, quanto ma-
gis ego miser & indignus sum, q
omni die pecco. incorrigibilis p=
severo, & impræparate accedo.
Sed in infinitum est misericordia
tua maior: quā sit mea ineffabilis
miseria. Vnde de tua pietate cō-
fusus, te sumere præsumo. Hec e-
nīm duo maximē requirūtur ad
congruam perceptionem huius
sacramenti scilicet profunda hu-
militas cum adnihilatione sui, &
compassio mortis Christi. Post
communionem, si nō sentis ali-
quam spiritualem refectionem,
signum est infirmitatis spiritua-
lis vel mortis. Ignem posuisti in
sinu, & non sentis calorem: mel
in

359. DE MOD. SE PRÉPAR.

in ore, & non sentis dulcedinem.
Si verò consolationem sentis ali
quam, non tibi attribuas, sed Dei
bonitati, qui etiam malos & indi
gnos consolatur. Et dicas in cor
de tuo. Ad meam misericordiam dete
standam me communicat suis be
neficijs. Si mihi peccatori talia fe
cit, quid faciet, si vitam meam
correxero? Ideo totis viribus vo
lo me mutare, & semper sibi ad
hærere. Hoc autem non repu
tes posse tua virtute, sed au
xilio gratiæ eius. Quod
nobis præstare dignes
tur ipse Iesus be
nedictus.

Amen.

EXPLICIT.

B. BO

IN
VT

QV A E
eximij &
ture, qu
& institu
liter in C
distinc

ne veter
uere, &
mi frate
in præs
statis in
rū aliqu
sitare. N
prunas